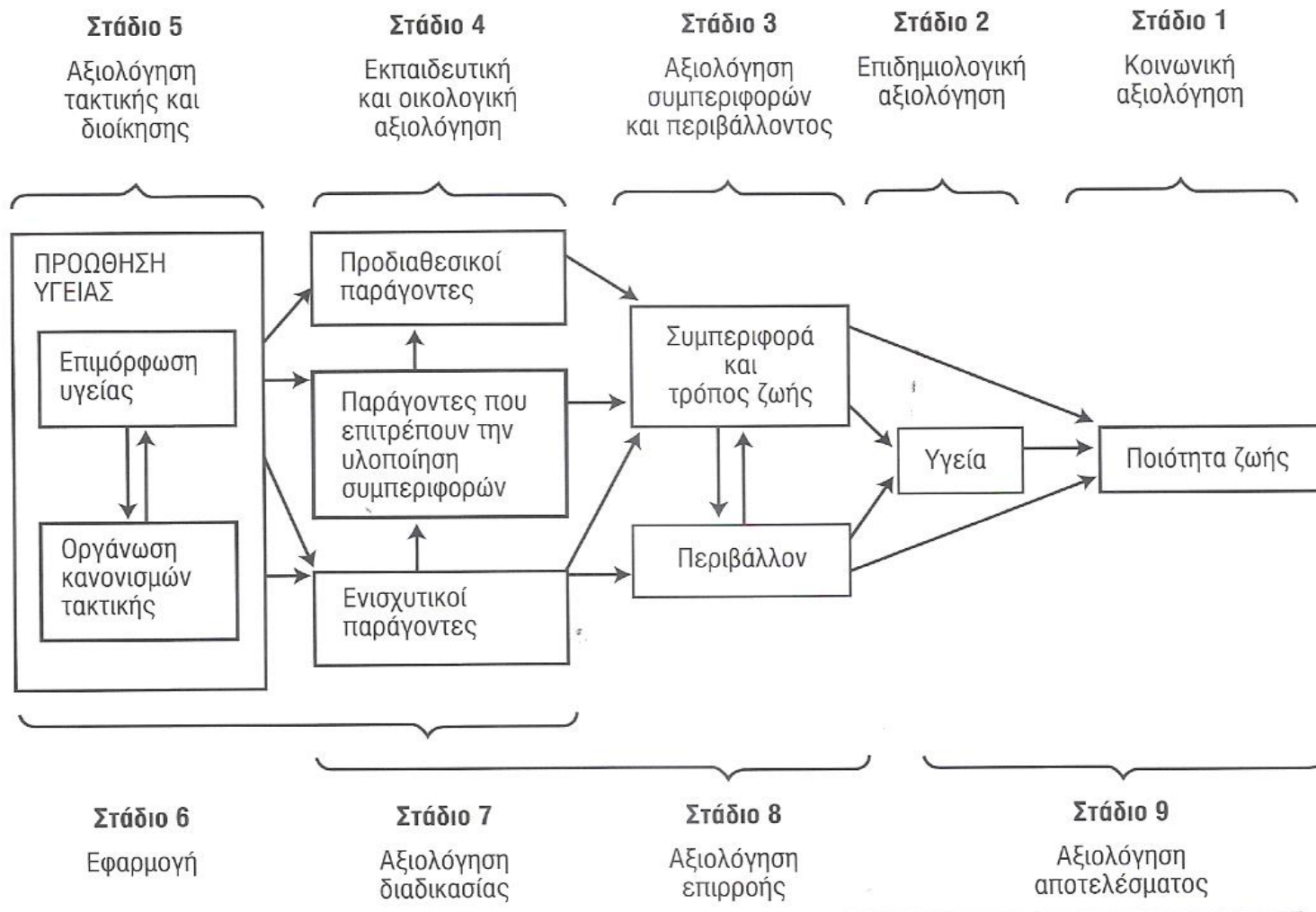

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΑΔΙΟ 3 του
προτύπου P/P

Σχήμα 8.4: Γραμμική απεικόνιση του Πρότυπου Δράσης Σχεδιασμού, Εφαρμογής και Αποτίμησης.

ΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΦΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

Η αναγνώριση των προβλημάτων και των παραγόντων κινδύνων που θα αποτελέσουν προτεραιότητα σε κάθε επιμέρους στάδιο της φάσης του Σχεδιασμού οδηγεί στον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων, οι οποίοι θα εφαρμοστούν στη φάση της Εφαρμογής και Αποτίμησης. Η πρόοδος μέσα στο πρότυπο, προβλέπει ότι οι προτεραιότητες που αναδεικνύονται σε κάθε στάδιο αποτελούν επίκεντρο αξιολόγησης στο επόμενο στάδιο.

- Στο στάδιο αυτό (3 του P/P) γίνεται ανάλυση όλων των προσωπικών και περιβαλλοντικών δεδομένων που σχετίζονται με τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία ή την ποιότητα ζωής και οι οποίοι παράγοντες έχουν εντοπιστεί στα δυο προηγούμενα στάδια
- Επίσης γίνεται ανάλυση όλων των περιβαλλοντικών συνθηκών την χρονική στιγμή του σχεδιασμού του προγράμματος και μπορούν να επηρεάσουν συμπεριφορές δράσεις κλπ

- Όλα αυτά τα δεδομένα δυνητικά αποτελούν τους συμπεριφορικούς και περιβαλλοντικούς στόχους του προγράμματος

Αξιολόγηση συμπεριφορών

- Η αξιολόγηση των συμπεριφορών αναφέρεται στην συστηματική ανάλυση εκείνων των συμπεριφορών που επηρεάζουν την υγεία και την ποιότητα ζωής του πληθυσμού στόχου και έχουν προσδιοριστεί στα στάδια της επιδημιολογικής και κοινωνικής αξιολόγησης

Αξιολόγηση του περιβάλλοντος

- Είναι μια παράλληλη ανάλυση των παραγόντων του άμεσου κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος που είτε σχετίζονται αιτιολογικά με συμπεριφορές που έχουν εντοπιστεί στο παρόν στάδιο ή σχετίζονται άμεσα με τα προβλήματα υγείας /ποιότητα ζωής που έχουν εντοπιστεί στα δυο προηγούμενα στάδια

- Η αξιολόγηση των παραγόντων συμπεριφοράς και περιβάλλοντος που επηρεάζουν την υγεία οδηγεί στις έννοιες
- παράγοντες κινδύνου και
- καταστάσεις κινδύνου

Ως παράγοντες κινδύνου

- Θεωρείται κάθε χαρακτηριστικό του ατόμου το οποίο μπορεί να αλλοιώσει την παρούσα κατάσταση υγείας του πχ
- Η υπέρ πρόσληψη τροφής
- Το κάπνισμα
- Η καθιστική ζωή
- Η κατάθλιψη

Καταστάσεις κινδύνου

- Θεωρούνται τα χαρακτηριστικά του μικρο- ή μακρο-περιβάλλοντος τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην αλλαγή της κατάστασης υγείας του πληθυσμού ή ομάδων αυτών πχ
- Ατμοσφαιρική ρύπανση,
- Βαρέα μέταλλα στα τρόφιμα
- Κοινωνικό περιβάλλον και κοινωνικά πρότυπα
- Έλλειψη χώρων άσκησης
- Κόστος υγιεινών τροφών
- Λανθασμένες αντιλήψεις για τρόφιμα αστικοί μύθοι κλπ

Αξιολόγηση της συσχέτισης παράγοντες κινδύνου/προβλήματα υγείας

- Μέσω οικολογικών μελετών
- Όπου οι συσχετισμοί γίνονται μεταξύ διαπιστωμένων καταστάσεων κινδύνου και την εμφάνιση νοσημάτων στο συγκεκριμένο πληθυσμό χωρίς απαραίτητα αυτοί που έχουν εμφανίσει το νόσημα να έχουν εκτεθεί στις υπό μελέτη καταστάσεις κινδύνου
- Μέσω επιδημιολογικών μελετών
- Όπου οι συσχετίσεις γίνονται μεταξύ των παραγόντων κινδύνου ή των καταστάσεων κινδύνου στους οποίους έχουν εκτεθεί συγκεκριμένα άτομα του πληθυσμού και την κατάσταση της υγείας αυτών των ατόμων που βρίσκονται υπό μελέτη

Πρόβλημα ψευδαίσθησης οικολογικής προσέγγισης

- Τα ευρήματα των οικολογικών συσχετίσεων μπορούν να αναδείξουν την αναγκαιότητα προγραμμάτων αγωγής και προαγωγής υγείας για την αλλαγή του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος με τελικό αποτέλεσμα την βελτίωση της δημόσιας υγείας
- Το μειονέκτημα της είναι ότι δεν μας λέει αν τα άτομα που επηρεάζονται από ένα δεδομένο χαρακτηριστικό μιας περιοχής στην οποία ζουν είναι τα ίδια με αυτά που έχουν εμφανίσει το πρόβλημα υγείας που συνδέεται με αυτό το χαρακτηριστικό
- Πχ νεοπλασία κατανάλωση μπύρας βιομηχανικοί εργάτες κάπνισμα

Το μειονέκτημα αυτό έρχεται να το καλύψει

- Η μέτρηση του σχετικού κινδύνου
- Σχετικός κίνδυνος= επίπτωση του προβλήματος υγείας σε αυτούς που εκτεθήκαν στον κίνδυνο/
Επίπτωση υγείας σε αυτούς που δεν εκτεθήκαν στον κίνδυνο
- Ο σχετικός κίνδυνος σε συνδυασμό με τον επιπολασμό του παράγοντα κινδύνου σε ένα πληθυσμό μπορεί να μας δώσει στοιχεία για τους παράγοντες κινδύνου που μπορούν να είναι αιτίες θνησιμότητας ή νοσηρότητας στο μέλλον

Βήματα αξιολόγησης συμπεριφορών

- Αναγνώριση των πιθανών συμπεριφορών κινδύνων
- Ταξινόμηση των συμπεριφορών σε σχέση με την σημαντικότητα τους
- Κατάταξη των συμπεριφορών με βάση την ευμεταβλητότητα τους
- Επιλογή των συμπεριφορικών στοχων

Πιθανοί συμπεριφοριστικοί κίνδυνοι

- Συγκεντρώνονται με βάση
- 1) την εμπειρία συγκεκριμένων επιστημόνων που ασχολούνται για χρόνια με το συγκεκριμένο πρόβλημα υγείας
- 2) με ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας

Ταξινόμηση των συμπεριφορών σε σχέση με την σημαντικότητά τους

- Τα κριτήρια επιλογής των σημαντικών συμπεριφορών είναι δυο
- 1) υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι μια συμπεριφορά σχετίζεται άμεσα με το εκάστοτε πρόβλημα υγείας
- 2) η συμπεριφορά έχει μεγάλη συχνότητα εμφάνισης στον πληθυσμό στόχο

Κατάταξη των συμπεριφορών με βάση την ευμεταβλητότητα τους

- Συμπεριφορές που αλλάζουν εύκολα είναι αυτές που
- Έχουν διαμορφωθεί πρόσφατα
- Είναι ακόμη σε στάδιο διαμόρφωσης
- Δεν αποτελούν κομμάτι της πολιτιστικής κουλτούρας του πληθυσμού
- Έχει αποδειχτεί ότι μπορούν να αλλάξουν από προηγούμενες έρευνες

Συμπεριφορές που δύσκολα αλλάζουν

- Σχετίζονται με εξαρτησιογόνες ουσίες
- Αποτελούν κομμάτι της πολιτισμικής κουλτούρας του πληθυσμού στόχου
- Αποτελούν βαθιά εμφυτευμένες ψυχαναγκαστικές συμπεριφορές (ψυχαναγκαστική χρήση φαγητού, εργασίας κα)

Επιλογή των συμπεριφορικών στόχων

	Περισσότερο σημαντικοί	Λιγότερο σημαντικοί
Περισσότεροι μεταβλητοί	Υψηλή προτεραιότητα για εστίαση στο πρόγραμμα (1ο τεταρτημόριο)	Χαμηλή προτεραιότητα εκτός από επίδειξη αλλαγής για πολιτικούς λόγους (3ο τεταρτημόριο)
Λιγότερο μεταβλητοί	Προτεραιότητα για πρωτοποριακό πρόγραμμα κριτικής σημασίας ή αξιολόγηση (2ο τεταρτημόριο)	Κανένα πρόγραμμα (4ο τεταρτημόριο)

Η κατάταξη των συμπεριφορών στις δύο διαστάσεις της σημαντικότητας και μεταβλητότητας οδηγεί σε τουλάχιστον τέσσερις κατηγορίες πιθανής δράσης.

Πηγή: Green και Kreuter. 2005

- Αλλά η επιλογή μπορεί να σχετίζεται και με πολιτικές επιλογές ή επιλογές χρηματοδότη

- Αφού έχουν επιλεγεί οι συμπεριφορές που θα αποτελέσουν στόχους για αλλαγή καθορίζονται με σαφήνεια οι αντικειμενικοί συμπεριφορικοί στόχοι του προγράμματος οι οποίοι πρέπει να απαντούν στα παρακάτω ερωτήματα
- Ποιοι είναι εκείνοι των οποίων η συμπεριφορά αναμένεται να αλλάξει
- Τι δράση ή αλλαγή συμπεριφοράς θα πρέπει να επιτευχτεί
- Πόσο μεγάλο αναμένεται να είναι το μέγεθος της αλλαγής
- Πότε αναμένεται η επιδιωκόμενη αλλαγή να λάβει χώρα
- Πχ
- Οι κάτοικοι της περιοχής Α ηλικίας 20-35 χρονών θα σημειώσουν μείωση του καπνίσματος της τάξεως του 20% στο τέλος των δυο χρόνων εφαρμογής του προγράμματος

Αξιολόγηση περιβάλλοντος

- Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες είναι ιδιαίτερα πολύπλοκοι και οι σχέσεις τους με προβλήματα υγείας οδηγούν σε περίπλοκες συσχετίσεις
- Γενικά σε ένα πρόγραμμα παρέμβασης με περιορισμένους πόρους θα χρειαστεί οι ερευνητές να εστιάσουν σε παράγοντες με τα παρακάτω χαρακτηριστικά

- Είναι περισσότερο κοινωνικοί και λιγότερο φυσικοί (πχ οργανωτικοί ,οικονομικοί)
- Συνδυαστικά με συγκεκριμένες συμπεριφορές οδηγούν σε αυξημένη εμφάνιση προβλημάτων υγείας (κακό οδικό δίκτυο κατανάλωση αλκοόλ περισσότερα δυστυχήματα)
- Μπορούν να αλλάξουν με κοινωνική δράση και εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών υγείας

- Θα ακολουθηθούν παρόμοια βήματα για την επιλογή τους όπως και στις συμπεριφορές
- 1) αναγνώριση περιβαλλοντικών παραγόντων που επηρεάζουν ένα πρόβλημα υγείας και μπορούν να αλλάξουν
- 2) ιεράρχηση των παραγόντων σύμφωνα με την σημασία τους
- 3) κατάταξη των περιβαλλοντικών παραγόντων με βάση την ευμεταβλητότητα τους

Επιλογή περιβαλλοντικών στόχων

- Γίνεται πάλι με την χρήση τεταρτημορίων

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- Στο 3 στάδιο του προτύπου P/P αξιολογούνται συμπεριφορές και περιβαλλοντικοί παράγοντες που συσχετίζονται με προβλήματα υγείας του πληθυσμού στόχου
- Για την επιτυχή αξιολόγηση και ιεράρχηση τους προτάθηκε συγκεκριμένος οδηγός βημάτων